

Το έργο όσων ασκούν εξουσία (Μέγας Φώτιος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : Φεβρουαρίου 6, 2014

Ἐπιστολὴ πρὸς Βούλγαρον Ἡγεμόνα

...Ὁ Βόρις κατὰ τὴν βάπτισί του ἐπῆρε τὸ ὄνομα Μιχαήλ καὶ ὁ Φώτιος τοῦ ἔστειλε ὑπὸ τύπον ἐπιστολῆς αὐτὸ τὸ Παραινετικὸ δοκίμιο. Τὸν προσφωνεῖ μὲ λόγια ποὺ δείχνουν ὅλη τὴν πατρικὴ φροντίδα, «περιφανέστατε καὶ ἠγαπημένε υἱὲ ἡμῶν». Καὶ ποὺ ἐπιβεβαιώνουν τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ πνευματικὴ γέννησις εἶναι καρπὸς τῶν ἐνεργειῶν τοῦ πατριάρχου, «τῶν ἐμῶν πνευματικῶν ὠδίνων εὐγενὲς καὶ γνήσιον γέννημα».

Ὅπως συμβαίνει μὲ ὅλα τὰ παραινετικὰ δοκίμια, καὶ ἰδιαίτερα τὰ κατηχητικά, ἔτσι κι' αὐτὸ τὸ δοκίμιο, ἐκτὸς τοῦ **προλόγου** καὶ τοῦ **ἐπιλόγου** (παραγρ. 1-3 καὶ 132-134 κατὰ τὴν ἀρίθμησί μας) ἀπλώνεται σὲ **δύο τμήματα, τὸ θεωρητικὸ καὶ τὸ πρακτικὸ, ἢ ἀλλοιῶς τὸ θεολογικὸ (4-36) καὶ τὸ ἠθικὸ (37-131).**

Τὸ θεολογικὸ μέρος καλύπτεται ἀπὸ τὴν παράθεσι τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, τὴν ἔκθεσι περὶ τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων καὶ τὴν προτροπὴ γιὰ τὴν τήρησι τοῦ κανόνος τῆς εὐσέβειας καὶ ὀρθοδοξίας. Μέσα ἀπὸ τὶς λιτὲς καὶ ἀδρὲς γραμμὲς αὐτῆς τῆς διαπραγματεύσεως ἐξαίρεται πρῶτα τὸ τριαδολογικὸ δόγμα καὶ διαφαίνεται ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι συγχρόνως κάτι σταθερὸ καὶ δυναμικόν.

...
Ἔρχεται ἔπειτα τὸ δόγμα περὶ τῶν δύο φύσεων τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ.

...
Τέλος ἔρχεται τὸ δόγμα περὶ τῆς εἰκόνας, στὸ ὁποῖο ὁ Φώτιος δίνει μεγαλύτερη ἔκτασι, ἀφοῦ μάλιστα εἶχε καὶ ὁ ἴδιος ἐμπλακῆ στὶς σχετικὲς συγκρούσεις κατὰ τὴν νεότητά του.

...
Τὸ ἠθικὸ τμῆμα τοῦ δοκιμίου εἶναι συντεταγμένον κατὰ τὸ γνωμολογικὸ εἶδος σὲ σύντομες ἀποφθεγματικὲς κι' ἐντυπωσιακὲς προτάσεις. Ἐπωφελούμενος ἀπὸ τὴν σχετικὴ γραμματεία τῆς κλασικῆς καὶ χριστιανικῆς ἀρχαιότητος, ἰδίως ἀπὸ τὸν Ἴσοκράτη, ὁ Φώτιος δίνει μιὰ εἰκόνα τοῦ ἠγεμόνος, πλημμυρισμένη ἀπὸ ἀγάπη καὶ

ύπευθυνότητα:

- «Κυβέρνηα τούς ύπηκόους, στηριζόμενος όχι στη βία αλλά στην άγάπη τών άρχομένων διότι ή άγάπη είναι μεγαλύτερο και άσφαλέστερο βάθρο για την έξουσία παρά ό φόβος».

- «Μόνο αν κυβερνά κανείς τόν έαυτό του μπορεί να πιστεύη ότι κυβερνά άληθινά και τούς ύπηκόους».

- «Τίς εύεργεσίες πού δέχεσαι, να τίς θυμάσαι παντοτινά• τίς εύεργεσίες πού κάμεις, να τίς ξεχνάς γρήγορα».

Τό δοκίμιο αυτό του Φωτίου, προβάλλοντας από τό ένα μέρος την Χριστιανική πίστι και από τό άλλο τόν έλληνικό λόγο, τά δύο στοιχεΐα πού άπετέλεσαν τά θεμέλια τής άγωγής αυτού του ίδιου, προσφέρει τό πενταστάλαγμα αυτού πού μπορεί να όνομασθῆ έλληνοχριστιανικός πολιτισμός, όπως τόν διεμόρφωσαν και τόν άντιλήφθηκαν οί Έλληνες στις μεγάλες ώρες του βυζαντινού μεγαλείου και στους πονεμένους αιώνες τής αίχμαλωσίας από τούς Όθωμανούς.

Τό δοκίμιο μεταφράσθηκε από την άρχή στην παλαιοσλαβική γλώσσα κι άργότερα στη βουλγαρική, την ρωσική και άλλες νεώτερες γλώσσες.

Μπορεί αυτές οί παραινέσεις, να μη εφαρμόσθηκαν σε όλη τους την έκταση από όποιονδήποτε ήγεμόνα, αλλά σε γενικές γραμμές συνετέλεσαν στην ήμέρωσι και την ήθική άφύπνιση τών λαών για τούς όποιους προορίζονταν.

(Αποσπάσματα από την Εισαγωγή, Παν. Χ. Χρήστου, Περιοδικό "Εποπτεία", Φεβ. 1992)

Διαβάστε τις παραινέσεις πατώντας [εδώ](#)